

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

วิชาชีพการพยาบาล เป็นวิชาชีพที่ให้การดูแลแก่ผู้รับบริการ โดยมีมุ่งหวังเพื่อส่งเสริมสุขภาพ ป้องกันโรค ดูแลรักษาให้หายจากโรค กำจัดสาเหตุของการเจ็บป่วยฟื้นฟูสภาพให้ ความปลอดภัย ลดความพิการ และภาวะแทรกซ้อนรวมทั้งสนับสนุนให้บุคคลสามารถปรับตัวให้เข้า กับสภาพความเจ็บป่วย ยอมรับสภาพต่างๆที่เกิดขึ้นจากภาวะเรื้อรังของโรค หรือการสูญเสีย รวมทั้งสร้างกำลังใจในการต่อสู้กับความผิดปกติเหล่านั้น งานของพยาบาลจึงเป็นงานที่ซับซ้อนมี ขอบเขตความรับผิดชอบกว้างขวาง เพราะให้การบริการแก่ผู้รับบริการที่หลากหลาย ฟาริดา อิบราฮิม (2536) จึงกล่าวว่าพยาบาลจึงจำเป็นต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน มีคุณธรรมจริยธรรม ตลอดจนมีความสำนึกรับผิดชอบต่อตนเอง สังคมและต่อวิชาชีพ

เพื่อให้ได้พยาบาลที่มีคุณลักษณะดังกล่าว สถาบันการศึกษาพยาบาลที่มีหน้าที่โดยตรงใน การผลิตบัณฑิตพยาบาล จึงจัดการศึกษาโดยกำหนดไว้ในหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิตทั้งภาค ทฤษฎีและภาคปฏิบัติซึ่งเป็นกระบวนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้การสอน โดยการผสมผสานความ รู้ทั่วไปร่วมกับความรู้ทางวิชาชีพ การจัดการเรียนการสอนในภาคทฤษฎีเป็นการจัดการเรียน การสอนในชั้นเรียน เป็นส่วนใหญ่ ในขณะที่การจัดการเรียนการสอนภาคปฏิบัติมักเกิดขึ้นในสถาน บบริการที่กำหนด เป็นแหล่งฝึกปฏิบัติ ของผู้เรียน

การศึกษาภาคปฏิบัติทางพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันการศึกษาได้จัดประสบการณ์การฝึกปฏิบัติ งานโดย เน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติในสถานการณ์จริงของพยาบาล เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ เรียนได้ประสบการณ์ตรงในการบริการผู้ป่วย นำความรู้ทางทฤษฎีไปใช้ในการปฏิบัติ ได้พัฒนา ทักษะการแก้ปัญหา การตัดสินใจ ฝึกความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น ให้การพยาบาล โดยตอบ สอนองความต้องการทุกด้านแก่ผู้รับบริการ(Reilly, 1992; Bratton, 1961) ซึ่งช่วยให้ผู้เรียน มีความรู้ ความเข้าใจศาสตร์ของการพยาบาลชัดเจนขึ้น นอกจากนั้นการได้พบเห็น หรือปฏิบัติงาน

ร่วมกับพยาบาลประจำการในขณะฝึกปฏิบัติงาน ทำให้ผู้เรียนได้รับรู้เจตคติ ค่านิยมและความรู้สึกที่แท้จริงในการปฏิบัติงานของพยาบาลอีกด้วย การจัดประสบการณ์การฝึกปฏิบัติงานในการศึกษาระดับปริญญาตรีนั้น ได้จัดให้ใกล้เคียงกับสภาพความเป็นจริงของลักษณะงานในวิชาชีพ โดยการให้นักศึกษาพยาบาลได้ฝึกปฏิบัติการพยาบาลกับผู้ป่วยโดยตรง จัดประสบการณ์การปฏิบัติงานเวรเข้าบ่าย ดึก ตามลักษณะการบริการที่ต้องปฏิบัติติดต่อกันตลอด 24 ชั่วโมง ผู้เรียนมีกิจกรรมที่ต้องปฏิบัติคือ การใช้กระบวนการดูแลผู้รับบริการ การสื่อสารกับผู้รับบริการและบุคลากรในแหล่งฝึกปฏิบัติ ประชุมปรึกษาทางการพยาบาล และการให้ความรู้ด้านสุขภาพอนามัย (สถาบันพัฒนากำลังคนด้านสาธารณสุข, 2536)

การฝึกปฏิบัติงานของนักศึกษาพยาบาล เป็นการฝึกในสถานบริการ สถาบันการศึกษาจึงต้องมีการประสานงานกับสถานบริการนั้นๆ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ต่างๆอย่างเต็มที่ พัฒนาความรู้และทักษะทางการพยาบาล อาจารย์และพยาบาลประจำการต้องร่วมมือร่วมใจกันในการนิเทศผู้เรียนภายใต้ความเชื่อร่วมกันระหว่างสถาบันการศึกษาพยาบาลและสถานบริการที่เป็นแหล่งฝึกปฏิบัติของนักศึกษาว่า การเรียนรู้ในภาคปฏิบัติของนักศึกษาพยาบาลนั้น จำเป็นต้องมีผู้นิเทศที่มีความรู้และ เป็นนักปฏิบัติ ซึ่งจะ เป็นแบบอย่างที่ดีให้ผู้เรียนได้ เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ซึ่งได้แก่ นักศึกษารุ่นพี่ พยาบาลประจำการและอาจารย์พยาบาล (Castell, 1989)

การจัดประสบการณ์การฝึกปฏิบัติ เวรเข้า บ่าย ดึกให้กับนักศึกษาพยาบาล มีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ลักษณะการปฏิบัติงานในแต่ละเวร โดยในระยะแรกของการฝึกปฏิบัติจะได้ฝึกปฏิบัติใน เวรเข้า เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ทักษะขั้นพื้นฐานต่างๆให้มีความชำนาญในระดับหนึ่ง เมื่อผู้เรียนมีความรู้ความสามารถเพิ่มขึ้น จึงจัดให้ฝึกปฏิบัติ เวรบ่ายและดึก เพื่อการเรียนรู้งานพยาบาลในสาขาต่างๆอย่างต่อเนื่อง

การฝึกปฏิบัติงานใน เวรเข้า นักศึกษาพยาบาลฝึกปฏิบัติงานภายใต้การนิเทศของอาจารย์พยาบาล โดยอาจารย์มีการวางแผนการนิเทศ การจัดประสบการณ์และการประเมินผลการฝึกปฏิบัติงานอย่างเป็นขั้นตอน (อาวีวรรณ กลั่นกลิ่น, 2528 และ บุษบา สมร่าง, 2524) แต่จากสภาพการขาดแคลนอาจารย์พยาบาลอย่างในปัจจุบัน การฝึกปฏิบัติงาน เวรบ่าย ดึกของนักศึกษาจึง

ต้องฝึกปฏิบัติงานภายใต้การนิเทศของพยาบาลประจำการ โดยสถาบันการศึกษาพยาบาลกำหนดให้ผู้เรียนร่วม เป็นสมาชิกในทีมการพยาบาล เพื่อให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ที่แตกต่างจากการฝึกปฏิบัติงานในเวรเช้า ที่มีการดูแลรักษาการปฏิบัติการพยาบาลโดยการใช้อุปกรณ์ กิจกรรมการพยาบาล เกิดขึ้นมากกว่าการปฏิบัติงานในเวรบ่ายตึก (พวงรัตน์ บุญญานุรักษ์, 2522 และ กุลยา ตันติผลาชีวะ, 2530) จากการฝึกปฏิบัติงานในทีมการพยาบาล นอกจากผู้เรียนได้รับประสบการณ์ดังกล่าวแล้ว นักศึกษายังมีโอกาสพัฒนาทักษะด้านอื่นๆด้วย เช่น การสร้างสัมพันธภาพกับผู้ร่วมงาน การตัดสินใจแก้ปัญหาต่างๆด้วยตนเอง รวมถึงการปรับตัวกับการปฏิบัติงานในยามวิกาลด้วย

แต่ในสภาพการณ์ที่เกิดขึ้นขณะนักศึกษาฝึกปฏิบัติงานนั้น การศึกษาวิจัยที่ผ่านมาพบว่าผู้นิเทศไม่ทราบขอบเขตและวัตถุประสงค์ที่แท้จริงของการฝึกปฏิบัติงาน (ราศรี แก้วพรัตน์, 2537) การจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนไม่สอดคล้องกับการศึกษาภาคทฤษฎี และไม่มีการประสานงานที่ดีระหว่างสถาบันการศึกษากับฝ่ายบริการ (อารีวรรณ กลั่นกลิ่น, 2528 และ นิตยา เดชะพรหม, 2532) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของนงนาฏ จงธรรมานุรักษ์ (2525) ที่พบว่า ความร่วมมือที่ปฏิบัติจริงในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้บนหอผู้ป่วยให้กับนักศึกษาพยาบาล ระหว่างอาจารย์พยาบาลและผู้บริหารการพยาบาลมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางตามความเห็นของผู้บริหารการพยาบาล ขณะเดียวกันคะแนนเฉลี่ยของความร่วมมือตามความเห็นของอาจารย์พยาบาลอยู่ในระดับน้อยกว่าผู้บริหาร การศึกษาดังกล่าวเป็นการศึกษาเกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์ทั่วไป เห็นได้ว่ายังไม่มีการศึกษาที่เฉพาะเจาะจงการฝึกปฏิบัติงานเวรบ่าย ตึก

ในด้านกรณีการนิเทศการปฏิบัติงานของนักศึกษาพบว่าอาจารย์มีการวางแผนนิเทศนักศึกษา แต่แผนการนั้นปฏิบัติตามได้ยาก (อารีวรรณ กลั่นกลิ่น, 2528) พยาบาลผู้นิเทศมีความรู้แต่มอบหมายงานไม่เหมาะสม (สุวรรณ สุธรรมนิรันดร์, 2530) และในด้านการฝึกปฏิบัติงาน การศึกษาของนิตยา เดชะพรหม (2532) พบว่า นักศึกษารับรู้ระดับปานกลางเกี่ยวกับการประเมินผลภาคปฏิบัติในด้านวิธีการประเมิน เครื่องมือที่ใช้และระยะเวลาในการประเมิน แต่กลับพบว่านักศึกษามีความคาดหวังในเรื่องดังกล่าวอยู่ในระดับมาก แสดงว่าผู้เรียนต้องการให้มีการประเมินมากขึ้น ซึ่งตรงกับความเห็นของ Orchard (1994) ที่กล่าวว่า ในปัจจุบันนี้ นักศึกษาพยาบาลมีใช้ต้องการอาจารย์พยาบาลที่มีคุณภาพอย่างเดียว เท่านั้นแต่ต้องการอาจารย์พยาบาลที่มี

ความรู้และความยุติธรรมในการประเมินผลการเรียนการสอนด้วย

ปัญหาการนิเทศการฝึกปฏิบัติงานของนักศึกษาพยาบาล ผลการวิจัยที่ผ่านมาพบว่า บางปัญหาเกิดขึ้นนานมาแล้วแต่ปัจจุบันยังคงพบ เป็นปัญหาอยู่ คือนักศึกษาเบื่อหน่ายการฝึกปฏิบัติงานในหอผู้ป่วย ขาดการเตรียมพร้อมในการฝึกปฏิบัติงาน และมีความกังวลในการฝึกปฏิบัติ (จินตนา ลีละไกรวรรณและคณะ, 2519 และวงจันทร์ เพชรพิเชษฐเขียรและคณะ, 2536) ส่วนปัญหาการนิเทศการฝึกปฏิบัติงานในเรื่องอื่นๆ คือ พยาบาลมีความคาดหวังสูงในการปฏิบัติงานของนักศึกษา (บุษบา สมร่าง, 2528 และกมลรัตน์ เอิบสิริสุข, 2534) รู้สึกเครียดและต้องรีบเร่งทำงานให้เร็วขึ้น เพื่อมีเวลานิเทศนักศึกษา(สุวรรณ สุธรรมนิรันดร์, 2530) ท่าทีของพยาบาลทำให้นักศึกษาไม่กล้า เริ่มสร้างสัมพันธภาพ(Windsor, 1987 และ Reider, 1993)

จากข้อมูลข้างต้นเห็นได้ว่า การฝึกปฏิบัติงานเวรเช้า บ่าย ดึก ของนักศึกษาพยาบาลในปัจจุบันยังขาดความชัดเจน การจัดประสบการณ์ต่างๆให้กับนักศึกษาไม่สอดคล้องกับสภาพเป็นจริง สถานศึกษาพยาบาลโดยเฉพาะอาจารย์พยาบาลที่มีความรับผิดชอบการจัดการเรียนการสอน จึงควรกำหนดวัตถุประสงค์ของการฝึกปฏิบัติงานที่ชัดเจน กำหนดประสบการณ์การฝึกปฏิบัติที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ซึ่งTyler (1970) ได้สนับสนุนความเห็นดังกล่าวว่าการจัดประสบการณ์ที่เหมาะสมจะช่วยให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์และเกิดความพึงพอใจในการเรียน ซึ่งจะ เป็นแนวทางสู่การปฏิบัติที่ดีได้ นอกจากนั้นแล้วอาจารย์พยาบาลควรกำหนดแนวทางการนิเทศการฝึกปฏิบัติงานเวรเช้า บ่าย ดึกที่ชัดเจน จะช่วยให้พยาบาลประจำการที่นิเทศนักศึกษาปฏิบัติงานได้สะดวกขึ้น ลดความเครียดทั้งตัวพยาบาลและตัวนักศึกษาได้ ช่วยให้การฝึกปฏิบัติงานมีผลดีมากขึ้นด้วย

ผู้วิจัยในฐานะพยาบาลวิชาชีพที่รับผิดชอบนิเทศการฝึกปฏิบัติงานของนักศึกษาพยาบาลในเวรเช้า บ่าย ดึก มีความเห็นว่า ควรได้มีการศึกษาให้ชัดเจนว่าการจัดประสบการณ์การฝึกปฏิบัติงานเวรเช้า บ่าย ดึก สำหรับนักศึกษาพยาบาล ของวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุขมีสภาพอย่างไร ในด้านการกำหนดวัตถุประสงค์ ประสบการณ์ที่จำเป็นสำหรับนักศึกษาฝึกปฏิบัติ การประสานงาน กิจกรรมการนิเทศและปัญหาของการนิเทศเป็นอย่างไร การศึกษาเรื่องนี้ยังไม่มีผู้ใดศึกษามาก่อน ผู้วิจัยจึงมีความเชื่อว่าผลการวิจัยนี้มีส่วนให้สถาบันการศึกษาพยาบาลได้

ข้อมูลที่ชัดเจน นำมาปรับปรุงการเรียนการสอนทางพยาบาลศาสตร์ โดยเฉพาะการจัดประสบการณ์ การศึกษาภาคปฏิบัติและมีแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรพยาบาลศาสตร์ให้มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของสถานการณ์ปัจจุบัน ส่งผลให้สามารถผลิตพยาบาลวิชาชีพที่มีคุณภาพตามวัตถุประสงค์ได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การศึกษารังนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. ศึกษาการจัดประสบการณ์การฝึกปฏิบัติงาน เวรบาย ดึกสำหรับนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข การศึกษารอบคลุมเรื่อง การกำหนดวัตถุประสงค์ ประสบการณ์จำเป็นสำหรับนักศึกษาฝึกปฏิบัติ การประสานงาน กิจกรรมการนิเทศการฝึกปฏิบัติงาน
2. เปรียบเทียบกิจกรรมการนิเทศการฝึกปฏิบัติงาน เวรบาย ดึกของอาจารย์พยาบาล โดยศึกษาจำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การปฏิบัติงานและการฝึกอบรมหลักสูตร การสอนในคลีนิก
3. ศึกษาและรวบรวมปัญหาการนิเทศการฝึกปฏิบัติงาน เวรบาย ดึกของอาจารย์และ นักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข

ศูนย์วิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แนว เหตุผลและสมมติฐานการวิจัย

การฝึกปฏิบัติงานของนักศึกษาพยาบาล เป็นการศึกษาภาคปฏิบัติที่เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่าเป็นหัวใจของการศึกษาพยาบาล (Smith, 1989) มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรง ได้นำความรู้ทางทฤษฎีไปใช้ในการปฏิบัติงาน ฝึกทักษะที่จำเป็นทางการพยาบาลและพัฒนาเจตคติต่อตนเองและวิชาชีพ (Reilly & Oermann, 1985) การฝึกปฏิบัติงานจึงเป็นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่สำคัญ

นักศึกษาพยาบาลฝึกปฏิบัติงานโดยมีอาจารย์พยาบาล เป็นบุคคลสำคัญที่จะจัดให้ผู้เรียนได้รับความรู้ต่างๆ อาจารย์จึงต้องมีความรู้ ความสามารถ เข้าใจปรัชญา วัตถุประสงค์ของหลักสูตร เนื้อหาวิชาที่สอน และต้องมีทักษะในการปฏิบัติการพยาบาลด้วย นอกจากนี้จำเป็นต้องมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพ สามารถสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้ร่วมงาน ระดับต่างๆ มีการตัดสินใจ เฉพาะหน้าได้รวดเร็วและถูกต้อง เข้าใจความต้องการของผู้รับบริการ ผู้ร่วมงานและนักศึกษา ความสามารถในการให้ความรู้ คำแนะนำปรึกษา ช่วยเหลือผู้เรียนในขณะที่ฝึกปฏิบัติงานหรือ เมื่อประสบปัญหาต่างๆ และรวมถึงการประสานงานกับฝ่ายบริการ เพื่อประสิทธิภาพที่ดีของการฝึกปฏิบัติงานด้วย

อายุ ระดับการศึกษาและประสบการณ์การปฏิบัติงาน เป็นปัจจัยที่ทำให้การปฏิบัติงานมีความแตกต่างกัน อายุและประสบการณ์มักจะไปด้วยกัน อายุเพิ่มมากขึ้นประสบการณ์จะเพิ่มตามไปด้วย เมื่อมีประสบการณ์มาก โอกาสที่จะเข้าใจสิ่งต่างๆ จึงมีมากกว่า (สุชา จันทรเฒ, 2532) ผู้ที่มีประสบการณ์สูงจะมีความสามารถ เผชิญชีวิตและปัญหาต่างๆ เข้าใจ และให้การช่วยเหลือบุคคลอื่นๆ ได้มากกว่า เช่นเดียวกับอาจารย์พยาบาลที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทและสูงกว่า จะมีประสบการณ์ ความรู้ความเข้าใจในเรื่องต่างๆ ที่เป็นแนวคิด คำนิยมหรือทฤษฎีใหม่ๆ ให้ความสำคัญในความเป็นบุคคล มีเสรีภาพในการเลือกสิ่งๆ ที่ตนเองต้องการและรับผิดชอบการกระทำของตนเอง ยอมรับการเปลี่ยนแปลงในสิ่งใหม่ๆ ได้ง่ายกว่า (นงนาค เจริญผลพิริยะ, 2532) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของบุพดี สุวรรณคีรี (2519) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์พยาบาลที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรีและสูงกว่า เกี่ยวกับการวางแผนการเรียนการสอนของโรงเรียนพยาบาลในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ พบว่ามีความแตกต่างกัน

การฝึกอบรม เป็นกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาทรัพยากรบุคคล โดยมีแนวคิดจากนักการฝึกอบรมสนับสนุน ดังนี้ กิตติ พชรวิทย์(2533) กล่าวว่า การฝึกอบรมเป็นเครื่องมือสำคัญต่อการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน การพัฒนาบุคลากรในองค์กร การเพิ่มความรู้ ทักษะ เปลี่ยนเจตคติและสร้างจิตสำนึกที่ติด้องค์การ Flippo(1969) ระบุว่า การฝึกอบรมเป็นกระบวนการที่พัฒนาให้บุคคลมีความรู้ ความชำนาญ และเพิ่มทักษะการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และStanton(1960) ให้ความหมายของการฝึกอบรมไว้ว่า เป็นความพยายามที่จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของมนุษย์ ตลอดจนทัศนคติ เพื่อเป็นการเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานให้สูงขึ้น ความสอดคล้องของแนวคิดเหล่านี้เป็นเครื่องยืนยันได้เป็นอย่างดีว่า การฝึกอบรมเป็นเครื่องมือที่มีศักยภาพในการพัฒนาอาจารย์ให้เป็นผู้ที่มีสมรรถภาพที่พึงประสงค์ทั้งด้านความรู้ความสามารถ และคุณลักษณะที่จำเป็นต่อการปฏิบัติหน้าที่

การฝึกอบรมหลักสูตรการสอนในคลินิก เป็นหลักสูตรที่สถาบันพัฒนากำลังคนด้านสาธารณสุขจัดขึ้นสำหรับพยาบาลวิชาชีพและอาจารย์ เพื่อให้พยาบาลได้มีความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในคลินิก ดังนั้นอาจารย์และพยาบาลที่ผ่านการฝึกอบรมจึงเป็นผู้ที่มีความรู้ในด้านการฝึกปฏิบัติงานในคลินิกของนักศึกษา สามารถนิเทศผู้เรียนได้ ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานการวิจัย ดังนี้

1. อาจารย์พยาบาลที่มีอายุแตกต่างกัน มีกิจกรรมการนิเทศการฝึกปฏิบัติงาน เวรบายติก ของนักศึกษาแตกต่างกัน
2. อาจารย์พยาบาลที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีและสูงกว่า มีกิจกรรมการนิเทศการฝึกปฏิบัติงาน เวรบายติกของนักศึกษาแตกต่างกัน
3. อาจารย์พยาบาลที่มีประสบการณ์การปฏิบัติงานมากกว่ามี กิจกรรมการนิเทศการฝึกปฏิบัติงานมากกว่าอาจารย์ที่ประสบการณ์น้อยกว่า

4. อาจารย์พยาบาลที่เคยได้รับการฝึกอบรมหลักสูตรการสอนในคลินิก มีกิจกรรมการนิเทศการฝึกปฏิบัติงานนัศึกษามากกว่าอาจารย์ที่ไม่เคยได้รับการฝึกอบรม

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

1. การจัดประสบการณ์การฝึกปฏิบัติงาน เวรป่วย ดึก หมายถึง กิจกรรมการจัดการที่สถาบันการศึกษาพยาบาลจัดขึ้น เพื่อให้นักศึกษาได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา ซึ่งวัดได้จากการรายงานของหัวหน้าภาควิชาและอาจารย์พยาบาลใน 4 ด้านคือ

1.1 การกำหนดวัตถุประสงค์การปฏิบัติงาน เวรป่วย ดึก หมายถึง วัตถุประสงค์ที่สถาบันการศึกษาพยาบาลกำหนดขึ้น เพื่อให้นักศึกษาได้รับประสบการณ์การฝึกปฏิบัติงาน โดยสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรและปรัชญาการศึกษาพยาบาล

1.2 ประสบการณ์จำเป็นสำหรับนักศึกษาฝึกปฏิบัติ หมายถึง กิจกรรมการพยาบาลที่สถาบันศึกษากำหนดให้นักศึกษาต้องฝึกปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของการฝึกปฏิบัติงาน เวรป่วย ดึก

1.3 การประสานงาน หมายถึง วิธีการประสานงานที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการที่สถาบันการศึกษาใช้เป็นแนวทางปฏิบัติร่วมกับฝ่ายบริการ เพื่อจัดประสบการณ์การฝึกปฏิบัติงาน เวรป่วย ดึกสำหรับนักศึกษาพยาบาล

1.4 กิจกรรมการนิเทศการฝึกปฏิบัติงาน เวรป่วย ดึก หมายถึง การช่วยเหลืออำนวยความสะดวก และติดตามผลการปฏิบัติงาน ประกอบด้วยกิจกรรมการนิเทศโดยตรง คือ อาจารย์นิเทศด้วยตนเอง และกิจกรรมการนิเทศทางอ้อม หมายถึงอาจารย์ไม่ได้นิเทศด้วยตนเองแต่ได้ปฏิบัติกิจกรรมการนิเทศโดยการประสานงานกับพยาบาลประจำการผู้ทำหน้าที่นิเทศนักศึกษาในเวรป่วย ดึก กิจกรรมการนิเทศที่ปฏิบัติคือ การวางแผน การดำเนินการนิเทศและการประเมินผล

2. หัวหน้าภาควิชา หมายถึง หัวหน้าภาควิชาต่างๆ ที่มีนักศึกษาฝึกปฏิบัติงาน เวิร์บ ติค ของวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ที่สอนในหลักสูตรประกาศนียบัตร พยาบาลศาสตร์

3. อาจารย์พยาบาล หมายถึง อาจารย์พยาบาลที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีทาง การพยาบาลหรือสูงกว่า ที่นั เทศการฝึกปฏิบัติงานในภาควิชาที่มีนักศึกษาฝึกปฏิบัติงาน เวิร์บ ติค ปฏิบัติงานระยะเวลาไม่น้อยกว่า 1 ปี ของวิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ที่สอนใน หลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์

4. นักศึกษาพยาบาล หมายถึง นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 2 3 และ 4 ที่ผ่านการฝึก ปฏิบัติงานเวิร์บ ติค ของวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ที่กำลังศึกษาในหลักสูตร ประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์

5. อายุ หมายถึง อายุจริงของอาจารย์พยาบาล

6. วุฒิการศึกษา หมายถึง วุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือ เทียบ เท่าและวุฒิปริญญา โทหรือสูงกว่าของอาจารย์พยาบาล

7. ประสบการณ์ปฏิบัติงาน หมายถึง ระยะเวลาในการปฏิบัติงานด้านการสอนและ การนั เทศของอาจารย์พยาบาล

8. การฝึกอบรบ หมายถึง การฝึกอบรบหลักสูตรการสอนในคลินิค ซึ่งเป็นหลัก สูตรที่สถาบันพัฒนากำลังคนด้านสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุขจัดให้กับอาจารย์พยาบาลที่ไม่ได้มี วุฒิการศึกษาด้านการเรียนการสอน มีระยะเวลาฝึกอบรบ 4 เดือน

ขอบเขตของกรวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะการฝึกปฏิบัติงาน เวิร์บาย ดิกของนักศึกษาพยาบาล หลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยพยาบาล สังกัด กระทรวงสาธารณสุขตามการรายงานของหัวหน้าภาควิชา อาจารย์และนักศึกษาพยาบาล เท่านั้น

2. การจัดประสบการณ์การฝึกปฏิบัติงาน เวิร์บาย ดิกสำหรับนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุขที่นำมาศึกษาครั้งนี้ ศึกษาเฉพาะ การกำหนดวัตถุประสงค์การฝึกปฏิบัติงาน ประสบการณ์จำเป็นสำหรับนักศึกษาฝึกปฏิบัติ การประสานงาน กิจกรรมการนิเทศการฝึกปฏิบัติงาน

3. เป็นการศึกษาเฉพาะการฝึกปฏิบัติงาน เวิร์บาย ดิกของนักศึกษาพยาบาล หลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข เท่านั้น

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้แนวทางในการปรับปรุงการจัดประสบการณ์การฝึกปฏิบัติงาน เวิร์บาย ดิกสำหรับนักศึกษาพยาบาล

2. สถาบันการศึกษาพยาบาล ได้ข้อมูลสำหรับปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนภาคปฏิบัติให้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบันมากขึ้น

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย